

BARANYAI
*Civil
Közösség*
KÜLÖNSZÁM

Együttműködés a döntés- előkészítésben

Pécs 2009. május 25.
Civil Közösségek Háza

Együttműködés a döntés-előkészítésben

A Pécsi Közművelődési Tanács lehetőségei a kulturális érdekvégyesítésben

2009. május 25. – Pécs, Civil Közösségek Háza

Találkozónkon a következő kérdésekre keressük a választ:

- Mi a közművelődési tanács, hogyan lehet láthatóbbá tenni úgy a civilek, mint a döntéshozók felé?
- Hogyan működik a kulturális érdekvégyesítés?
- Hogyan látják egymást a döntés-előkészítési folyamat résztvevői?
- A jelen helyzetben hogyan fokozható a civil részvétel az EKF programban?

A konferencia programja

- 9.00 Köszöntő, Gonda Tibor Pécs Megyei Jogú Város alpolgármestere
- 9.30 A Pécsi Közművelődési Tanács megalakulásáról, tevékenységéről, céljairól beszél a Tanács jelenlegi és következő soros elnöke, Peták Péter, Kis Varga István.
- 10.00 Word Café a Gyökerek és Szárnyak Civil Fejlesztő Műhely lebonyolításában
- 13.30 Zárszó, a nap rövid összefoglalása – Peták Péter, Istenkúti Közösségért Egyesület

World Café módszerrel tárgyaljuk meg az alábbi kérdéseket:

- *Mit várnak el egymástól a szereplők (döntéshozó/képviselő, döntéselőkészítő/hivatalnok, civil/tanácstag)*
- *Mit várnak el a KMT-től a helyi civilek?*
- *Milyen előnyei vannak az érintettek részvételének a döntéselőkészítésben?*
- *Mit tehet a Pécsi Közművelődési Tanács az EKF program sikeréért?*

Meghívottak:

Pécs M. J. Város Közgyűlése Kulturális Bizottságának tagjai, a Polgármesteri Hivatal illetékes főosztályának munkatársai és pécsi kulturális civil szervezetek (akik még nem tagjai a Közművelődési Tanácsnak)

TARTALOM

A konferencia programja	2
A Pécsi Közművelődési Tanácsról	4
Összefoglaló a Pécsi Közművelődési Tanács nyilvános üléséről	6
Pécs Város Közművelődési Tanács Szervezeti és Működési Szabályzata	14
A közművelődés helyi lakossági képviselete	17
Képes beszámoló a konferenciáról	19

BARANYAI *Civil Korzó*

IMPRESSZUM

Baranyai közösségi lap

Megjelenik havonta

Kiadja: a Nevelők Háza Egyesület (7624 Pécs, Szent István tér 17.)

Felelős kiadó: Vincze Csilla

Főszerkesztő: Hajnal Zsolt

Szerkesztőség: 7624 Pécs, Szent István tér 17.

Telefon: (72) 215-543 • Telefon/fax: (72) 315-679

Web: www.civilhaz-pecs.hu, E-mail: civilkorzo@civilhaz-pecs.hu

Munkatársak: Fenyvesi Kristóf, Hajnal Zsófia,

dr. Kanizsai Péter, Megyesi-Schwartz Éva, Prucsiné Fűri Ildikó, Pusch Gizella,

Tördelés, nyomdai előkészítés:

Edenscript Kft. e.graphic stúdiója – 72/227-350 – 30/500-84-13

www.edenscript.hu • info@edenscript.hu

Nyomdai munkálatok: Edenscript Kft. e.graphic stúdiója, Pécs

Nyilvántartásba vételi szám: 2.9.1/1037-1/2005

ISSN 1787-9728

A Pécsi Közművelődési Tanácsról

A Pécsi Közművelődési Tanács egy új formája a civil összefogásnak és egy új formája a civil érdekérvényesítésnek városunkban. Egy évvel ezelőtt hozta létre hét pécsi kulturális egyesület, mégpedig a Magyar Népművelők Egyesülete Baranya Megyei Szervezete, az Istenkúti Közösségért Egyesület, a Pécs Baranyai Origo-Ház Egyesület, a Nevelők Háza Egyesület, a Sosam-Art Kulturális Egyesület, Mediátor Egyesület és a Mecsekszabolcsi Környezet és Érdekvédő Egyesület. Maga a Közművelődési Tanács, mint civil szerveződési forma nem új, ugyanis egy 1997-es törvény teszi lehetővé létrehozását és szabályozza működését a közművelődés helyi lakossági képviselője érdekében. Mindenesetre Városunkban ilyenre korábban nem volt példa tehát ez az első Közművelődési Tanács Pécsen. A Tanács elsődlegesen a lakossági igények megjelenítésének, a kulturális érdekérvényesítésnek és a közművelődési tevékenységek önkéntes összehangolásának rendszeres és folyamatos helyi fóruma. (1997. évi CXL. törvény 82.§) A Tanács – a törvényben biztosított felhatalmazás alapján – véleményt nyilváníthat, illetőleg javaslatot tehet a település közművelődési tevékenységével kapcsolatos valamennyi kérdésben, például az önkormányzat által közművelődési célra biztosított pénzügyi támogatás felhasználását és a vagyoni eszközök célszerű használatát illetően is, valamint elősegíti a különböző közművelődési szervezetek együttműködését.

A Pécsi Közművelődési Tanácsot – a tagok által elfogadott működési szabályzat szerint – rotációs rendszerben félévente egy-egy újabb tag képviseli soros elnökként. Az első félévben Orcsik Ferenc elnöksége alatt kialakítottuk működési rendünket és az Önkormányzat Kulturális Bizottságában való részvételünk gyakorlatát. A második – most záruló – félévben én vittem az elnöki szerepet, erőfeszítéseim arra irányultak, hogy bővítsük, újabb tagokkal erősítsük meg a Tanácsot és egyúttal határozzunk meg olyan közös célokat, amelyek révén javaslattevői jogunkkal is élve kezdeményezőként tudunk fellépni az Önkormányzat felé. E két célt egyszerre szolgálta májusi rendezvényünk, a Pécsi Közművelődési Tanács nyílt ülése. Egyrészt további hat pécsi egyesület jelezte belépési szándékát, másrészt a beszélgetések eredményeinek feldolgozása után célokról és azok fontossági sorrendjéről dönthet júniusi ülésén az egyéves Pécsi Közművelődési Tanács. 2009 második félévében Kis Varga István lesz a Tanács megválasztott elnöke, munkájához sok sikert kívánok.

Az önkormányzati együttműködés értékelése

Pozitívumok

- Kialakult a Kulturális Bizottsággal és a Humán Főosztállyal való együttműködés rendje.
- Elektronikus formában megkapjuk a meghívókat, napirendeket, előterjesztéseket.
- A Tanács képviselője útján részt vesz és szót kap a bizottsági üléseken (az SZMSZ-ünk szerinti működés alapján nemcsak a soros elnök, hanem a konkrét ügyben érintett tag is.)
- Az önkormányzati oldalon tudomásul vették a Tanács képviselőjének rotációs rendszerét.

Negatívumok

- A meghívók, napirendek, előterjesztések gyakran nagyon későn, akár előző nap érkeznek
- Arra is van példa, hogy előterjesztéseket csak a helyszínen, kiosztásos formában kap készhez a Tanács képviselője

- Ráadásul ezek mindig éppen a fontos ügyek, mert többnyire ezek sürgősek
- Általában a kapkodás, tervezetlenség látszatát kelti a bizottsági munka

A fentiek a gyakorlatban ellehetetlenítik a Közművelődési Tanács azon törekvését, hogy előzetesen közös álláspontot alakítson ki bizonyos eldöntendő ügyekben.

Konkrét problémák

- Volt rá eset, hogy „adminisztrációs hiba” miatt nélkülünk tartott ülést a Kulturális Bizottság
- Nem tudtunk megfelelő formában élni a törvényben biztosított jogunkkal a 2009-es költségvetés elfogadása kapcsán. (Ilyen napirend nem volt a Kulturális Bizottság előtt, más illetékes bizottság munkájáról nem volt információnk.) A közgyűlés előestéjén és napján juttattuk el állásfoglalásunkat az illetékes döntéshozóknak a siker reménye nélkül.

Tapasztalatok konkrét ügyekben

EKF ügyben mind programfinanszírozás, mind beruházás-ügyben (Zsolnay-negyed) a bizottság kompetenciahiányában az átláthatatlan felelősségi viszonyok és átláthatatlan döntési folyamatok miatt semmilyen eredményt nem tudtunk elérni.

Ennek illusztrálásaként: a Humán Főosztálynak a Közművelődési Tanácshoz intézett válaszelevele úgy kezdődik, hogy kérdéseinkre a Főosztály nem tud választ adni.

Hogyan tovább?

A Tanács ismertségének, presztízsének növelése érdekében, nyitottságának demonstrálására és további potenciális tanácsstagok motiválása érdekében szerveztük meg Együttműködés a döntés-előkészítésben címmel a Közművelődési Tanács nyílt ülését, amelyen képviseltette magát az Önkormányzat, a Pécsi Tudományegyetem, a városi kulturális intézmények és igen nagy számban a pécsi kulturális civil szervezetek.

Ennek a rendkívül eredményes tanácskozásnak az összefoglalóját tartalmazza ez a kiadvány.

Nagy számban és jól strukturált formában kaptunk értékes javaslatokat a Tanács további működésével kapcsolatban, amelyek alapját képezik az elkövetkező időszakra vonatkozó terveinknek.

- Szélesebb társadalmi bázisra való alapozás szükséges
  - tagság bővítése
  - honlap működtetése
  - havi fix tanácsülés a részvételi lehetőség, bekapcsolódás biztosítására
  - a 2009 májusihoz hasonló fórumok szervezése
  - a Tanács ismertségének, presztízsének növelése a fentiekén túl kiadvány készítésével és terjesztésével
- Jelentős létszámbővülés esetén újragondoljuk a Tanács működési szabályzatát.
- Annak érdekében, hogy alapítványok is csatlakozhassanak munkánkhoz (a jogszabály szerint nem lehetnek tagok) az SZMSZ-ben bevezetjük a tanácskozási joggal rendelkező társult tag fogalmát. (Végleges megoldás a jogszabály módosítása.)
- Célunk a források bővítése a kulturális területen.

Peták Péter
Istenkúti Közösségért Egyesület

Összefoglaló a Pécsi Közművelődési Tanács nyilvános üléséről

Kerekasztal-beszélgetések az Együttműködés a döntés-előkészítésben konferencia keretében

Civil Közösségek Háza

2009. május 25.

A résztvevők lényegi kérdésekben egyetértenek, sok ötletet hallottunk, tenni akarást tapasztaltunk. Sokan hisznek a Tanács erejében, amennyiben sikerül több szervezetet is bevonniuk a munkába. A World Café módszert hasznosnak, inspirálónak találták, a beszélgetések jól működtek. Természetesen voltak temperamentumosabb és visszafogottabb megnyilvánulások is. A résztvevők szerint a városban a kulturális–közművelődési szcénát az állami intézmények, a politikusok, az egyetem és a civil szervezetek – s rajtuk keresztül a lakosság alakítja – ezek egyben a Közművelődési Tanács legfontosabb partnerei. Most szembetűnő volt a civil résztvevők túlsúlya, ezzel együtt, a résztvevők felismerték az eszmecsere és a közös gondolkodás sokféle hozadékát, születtek új tervek és felajánlások, és nyitottak a folytatásra. Tanulság, hogy résztvevők még sokszínűbb összetétele fontos lehet a jövőben hasonló találkozókon.

A Közművelődési Tanács jelenlegi tagjainak képviselői is nagy számban jelentek meg, s jövőképként a következőket fogalmazták meg: egy erős, jól működő, elszámoltatható szervezet jöjjön létre, ahol mindenkinek meg van a helye (szervezeti struktúra), ahol igényes és felelősségteljes munkavégzés folyik. A következő soros elnök szándéka szerint építhet a konferencián kibontakozó érdemi tartalmakra, melyet a következőkben az asztaloknál feltett kérdések mentén foglalunk össze.

* * *

Mi foglalkoztatja manapság a közvéleményt, melyek a kulturális/közművelődési terület legfrissebb hírei, aktuális ügyei?

- Pénz, pénz, pénz.
- Az együttműködés, az együttműködtetés és a Közművelődési Tanács munkafeltételei.
- A résztvevők egybehangzóan kiemelték az Európa Kulturális Fővárosa 2010 programot. Erre különböző eseményekkel készülnek.
- A jól megszokott, évek óta „bevált” rendezvényeken túl (sétatéri kirakodóvásár, gasztronómiai hetek stb.), újításokra, más színesebb programokra is szükség lenne.
- Több zenei rendezvény, amelyben nagyobb teret kapna a komolyzene is.

- Új kezdeményezésként ki kellene vinni rendezvényeket a falvakba, hogy az ott élő emberek bevonásával az ő életüket is színesebbé lehessen tenni, hiszen ezek az emberek nagyon ritkán jönnek a városba.
- Új terv volt a város köztereinek alternatív használata. (Jókai téri virágkert)
- A kormány biztosít egy új 100 millió forintos alapot az EKF programokra, amiből a civil szervezetek is részesülnek.
- Új felvetés az Ifjúsági EKF 2015-ben.
- Vadaspark-, Állatkert-, Vidámpark-projekt.
- További kihasználható lehetőségek az Egyetemmel való kapcsolat kiépítésében.
- Városi Civil Kerekasztal megalakítása.
- Együttműködési lehetőségek az önkormányzat Humán Főosztályával.
- Milyen feltételek mellett működik a Közművelődési Tanács, milyen költségekkel jár a tagság. Mennyire képes a Közművelődési Tanács ellenőrző funkcióját gyakorolni?

Attól, hogy változott a városvezetés, mi változhat a pécsi kulturpolitikában?

A résztvevők véleménye ebben a kérdésben megosztott: akik nem hisznek a változásban, akik reménykednek a változásban, és akik biztosak a változásban.

Az első a csoportba, a kételkedők közé tartozók szerint a városban a kultúra egy megadott pályán fut, és ebben nem okoz elkanyarodást a megváltozott városvezetés, például a kulturális stratégia több éve megszületett és 2013-ig van érvényben. Nem hiszik, hogy a mostani vezetés gyökeres változtatást vinne véghez. Hiányzik a bizalom a civil szervezetek felé és kapacitásproblémákkal is sokan küzdenek. Kérdés számukra, hogy vajon nyit-e a városvezetés ebbe az irányba? A mostani vezetés akar-e változtatni, megismerni, irányt váltani?

A reménykedők szerint az EKF eddig burokból volt, de most bízni lehet abban, hogy ezután befogadja a civil szervezeteket is. Kiemelték az összefogást, az EKF megmentését, a rossz kommunikációt, melyen változtatni kell. Hosszú távon kell gondolkodni, nem csak 2013-ig. Szakmai megalapozottság kell, nem pártfüggőség. Hallatni kell a hangot, ebben látják az erőt. Megfelelő szakmai háttér mellett jól működhetne az érdekérvényesítés is. Több támogatás kellene, ami mindenkinek az érdeke lenne.

Az optimisták hisznek a civil mozgalom erősödésében, az összefogás erejében. Az új vezetés nyitottabb lesz a civilekre, mondják azok, akiknek már sikerült elérni néhány pozitív dolgot az új városvezetéssel. A Pécs Baranyai Origo-Ház Egyesület – Öntevékeny Keleti Városrész –, egy olyan írásbeli együttműködési megállapodást kötött, mely többek között magában foglalja, hogy 3 havonta leülnek a Polgármester Úrral, és megtárgyalják az aktuális ügyeket.

Az új városvezetés felé megfogalmazott elvárások:

- Ne azt lássák a civilek, hogy a politika irányít, ne várjanak, hanem fordítsák meg az eddigi folyamatot és adjanak be javaslatokat, hiszen a kultúrát ők irányítják.
- Ne a nagyberuházásokról szóljon az EKF, hanem a város több mint 2000 éves múltjára alapozzon, de ezért összefogással tenni kell.
- Történjen szemléletbeli változás az EKF-el kapcsolatban. (Amit az intézmények nem tudnak ellátni, sok feladatban segíthetnének a civil szervezetek.)
- Jó lenne, ha a szakma előtérbe kerülne, és nem a személyes kapcsolatok befolyásolnák a döntéseket. Sajnos eddig nem feltétlenül a szakmailag jó pályázat nyert.
- Szeretnék, ha változna a bürokrácia, a rengeteg papírmunka elveszi a kapacitást.
- Több lehetőséget szeretnének a civileknek, és hogy a támogatások ne pártmegítélés alapján történjenek.

Ellentmondást lehetett kihallani a kulturális rendezvényhelyszínek kiválasztásával kapcsolatban. Volt, aki szerint hibás döntés ezeket a Belvárosból kiköltöztetni, falak, paravánok közé (Zsolnay Kulturális Negyed), mert akkor a belvárosban nem marad semmi.

Hogyan működne optimálisan a döntés-előkészítő folyamat és az érdekérvényesítés?

Ehhez a témához – részben meglepő módon – főként a Közművelődési Tanács jelenlegi tagjai tudtak érdemben hozzászólni. Jellemző volt a nem tanácstag civilek körében az információk hiánya és az igény az átfogó tájékoztatásra, ezért a beszélgetések rendszerint erre kanyarodtak. A beszélgetőpartnerek igényelték az érdekérvényesítési/döntés-előkészítési folyamat elemi tisztázását, a Közművelődési Tanács mibenlétének, eddigi működésének megismerését. A beszélgetésekből leszürrhető igények alapján kiemelt, jövőbeli feladat lehet a Közművelődési Tanács nagyobb (szakmai) nyilvánosságának megteremtése.

A döntés-előkészítési és érdekérvényesítési folyamat optimalizálására a következő javaslatok születtek:

- „Döntéshozatali térkép” elkészítése, ami meghatározná a különböző döntési folyamatok gócpontjait, így a Közművelődési Tanács megfelelő helyekre tudná az aktivitását koncentrálni.
- Információgyűjtés, ami minél szélesebb körben felmérné a helyi szintű igényeket, valamint lehetőséget biztosít a Közművelődési Tanács bővülésére.

Markánsan megjelenített vélemény volt, hogy ennek előkészítése a város területi szintű felosztásával érhető el.

- Közművelődési ügyeket érintő kérdésekről egy részletes javaslat elkészítése (problémák, megoldási lehetőségek stb.), ami 2009 novemberéig az önkormányzat Humán Főosztályán keresztül a Kulturális Bizottság elé kerül, mint következő évi előterjesztés.
- Jogsabályi változtatás, ami döntési jogot biztosítana a Közművelődési Tanács számára a Kulturális Bizottságon belül. A változtatás jogi háttérének lehetőségéről nem tájékozott senki.
- Együttműködési megállapodás „kikényszerítése”, ami biztosítja az érdekek képviselését. (Tartalmát illetően nem hangzottak el részletek, viszont példaként előkerült a Pécs-Keletet érintő Páva Zsolt polgármester által aláírt együttműködési megállapodás.)

Hogyan fokozható a civil részvétel az EKF-ben?

Mit tehetnek a civilek az EKF-ben és milyen feltételek mellett?

„Több felelősséget kellene adni a civileknek”

A politika rátelepedett az EKF-re, ez az oka sokak szerint a sikertelenségnek. Másrészt 3 év alatt sok csapás érte a városvezetést, ez is gátló ok lehet. Nem volt idő egy, a civil társadalommal való közös koncepció kialakítására.

Többen úgy gondolják, hogy „akkor lesz sikeres az EKF, ha elfogy a pénz”. Félő, hogy az történik jövőre, hogy a civilek viszik majd az EKF-et, olyan programokkal, amit amúgy is elvégeznének, és az EKF meg csak ráteszi a pecsétet. Ezért ne támogatást kapjanak a civilek, hanem ellenszolgáltatást a munkájukért. Fel kell dolgozni az elmúlt 2-3 év tapasztalatait és a beruházások fenntarthatóságáról még mindig érdemes vitát kezdeményezni az illetékesekkel.

Változásokat kellene elérni ennek jegyében az alábbi területeken:

- Átláthatatlanok a döntéshozatali folyamatok kulturális ügyekben.
- Nem hatékony a Menedzsment Központ működése, ahol amúgy rendelkezésre áll a szükséges anyagi és szellemi kapacitás.
- Rosszak a tapasztalatok az EKF kommunikációs csatornáiról (megválaszolatlan levelek).
- Eltelt a felkészülési az idő, és a program előreláthatólag csak a belvárosra és környékére koncentrálódik majd sajnos.

Az EKF lehetőségei. Az EKF túldimenzionált abból a szempontból, hogy a turisztikára építene, ez hiú remény marad addig, amíg nincs autópálya, illetve egyéb infrastrukturális feltételek. Turisztikai komplexumok létesülhetnek volna

(Vidámpark, Vadaspark), de ennek lehetősége már elúszott. Így a turisták más környékbeli helyekre mennek.

Más vélemények szerint viszont az EKF nem csak a turisztikai ipar fellendítésére szolgál, hanem az EKF cím egy kezdő lökést jelenthet és egyben egy új orientációt egy kulturális alapú gazdasági modell irányába, mely messze nem a turisztikára épít kizárólagosan. Ez Pécs egyetlen lehetősége gazdasága életben tartására. Túl a programéven, az EKF tulajdonképpen egy városi kulturális folyamat, amely nem a programévre koncentrálódik.

Városi közterek kulturális hasznosítása. 40 évvel ezelőtt társadalmi összefogásból születtek meg a ma csak halódó közterek, mint amilyen a Vidámpark, amelynek a sorsa ma ingatlanspekuláció függvénye. Vissza kell adni a városnak a pihenőhelyeket, alternatív kulturális használatra kell azokat bocsátani. (Sokszor fordult elő összehasonlítás más vidéki városokkal, különösen Debrecen, Miskolc és Szegedet érintik dicsérő szavak az utóbbi évek sikeres városrekonstrukciós beruházásai miatt.)

1. Az önkormányzat nem tudja vállalni ezeknek a területeknek a fenntartását hosszú távon, az őrzésről nem gondoskodik, és az átalakítási munkálatokat nem tudja finanszírozni: ezért nem megoldás számára azok alkalmoszerű bérbeadása. Olyan együttműködési konstrukcióban kellene gondolkodni, mondja az önkormányzat munkatársa, amelyben az önkormányzatot nem csak helyszínekért keresik meg, hanem vele közös programszervezésben is gondolkodnak a civil szervezetek.
2. Önkormányzat tulajdonában lévő közterek a Holding kezelési körébe tartoznak, ez utóbbi a hatóság szerepét tölti be az engedélyek tekintetében, és pénzt vár a tulajdonában lévő terekért. Mivel így a közterekhez való hozzáférés az önkormányzat számára is korlátozott, az EKF programévre sem tudnak készülni. Fizetni kell a területért, mert a rajta létesülő legtöbb programnál profitszerzésre is sor kerül (pl. vendéglátás). A Kulturális Bizottságnak nincs ehhez hatásköre.

Hogyan működjön a Közművelődési Tanács? Mik legyenek a következő lépései?

Saját működés:

- Tagok legyenek aktívabbak!
- Részvétel, „Benne lenni a munkában.”
- Operatív együttműködés javítása.
- Feladatok elosztása egymás között, esetleg feladatátvállalás az önkormányzattól.

- Egy évre előre elkészíteni a tervezetet, amit az önkormányzat beépít a programjába.
- Az elnöki szerep, mandátum-idő, feladatok átgondolása (ld. később).

Stratégia, vezetés, finanszírozás alapkérdései:

- Szélesebb társadalmi bázisra való alapozás szükséges.
- Pr, marketing: a Közművelődési Tanács ismertségének, presztízsének növelése.
- Saját identitás meghatározása (ez elvárás is felé).
- A partnerek között prioritásokat meghatározni.
- A Tanácsnak szüksége van stratégiára: a területi és/vagy szakmai felosztás, a tagok bővítése terén, és fontos lenne irányok kijelölése az információk gyűjtésével és feldolgozásával kapcsolatban is. Kihívást jelent, hogy a tagság bővülésével, és ezáltal az érdekek megtöbbszöröződésével egyúttjárhat a folyamatos stratégia-változtatás szükségessége, így a Tanács jelenlegi állapotában nem lehet egy stabil hosszú távú stratégiát kialakítani. Előreláthatón szükséges lesz az SZMSZ folyamatos változtatása is – mindent főképp a taglétszám növekedésével kötik össze.
- Az elnöki szerep. Az elnök *képviselő* és/vagy *koordináló (operatív)* szerepe tisztázásra vár, mivel a kettő együttes ellátása a későbbiekben (a taglétszám bővülésével) nehézkessé válhat. Félő, hogy túl nagy hangsúlyt kaphat az elnök személye. Javaslat: a szerepeket és az ezzel járó feladatokat meg kell osztani: vagy további formális tisztségviselőkkel, vagy alkalmi, feladatra szóló személyes vállalásokkal (pl. tanácsban mindenki vállaljon valamilyen feladatot, mert túl sok hárul az elnökre).
- Az elnöki mandátum időtartama. Az elnök mandátumának meghosszabbítása merült fel, mivel az önkormányzat munkatársai és a képviselők személyekhez kötik az egyes intézményeket, így a Tanács folyamatos jelenlétét, hangsúlyozását elősegítené egy személy min. 1 éves jelenléte. E mellett szól, hogy a tanácsot képviselje az (egy hangadó) hosszabb távon, aki erre leginkább alkalmas (magától kialakul vagy választással). Ellenvéleményként elhangzott, hogy az önkormányzatnak nem az elnök személyéhez, hanem a képviselői szerepéhez, jelenlétéhez kellene kötni a Közművelődési Tanácsot, valamint, hogy a tagok szempontjából fontos az elnökségben betöltött szerep folyamatos változása, a demokratikus működés és a szereppel kapcsolatos tanulási folyamat miatt. További javaslat: kettős (leköszönő és soros együtt), avagy hármas (leköszönő, soros és a következő) folyamatosan változó (félévente) elnökség működése.
- Finanszírozás. A Közművelődési Tanács féléves működésének finanszírozása az SZMSZ szerint az elnök szervezetére hárul. Ez olyan különbségeket eredményezhet a Közművelődési Tanács időszakai között, ami a folyamatosságot és a demokratikus működést gátolhatja. Ennek elkerülésére a közös teherviselés (pl. tagdíj formájában) ötlete merült fel.

Szereplehetőségek a Közművelődési Tanács számára:

- **Összekötő/közvetítő/érdekképviselő:** a szervezetek és az önkormányzat között, az érdekvényesítés programjához kapcsolódóan.
- **Kontroll:** feladata a nyomkövetés és szükség szerint az elmaradások, hiányosságok miatti felelősségre vonás.
- **Együttműködő, szolgáltató:** meglévő és új feladatok elosztása, átvétele az önkormányzattól (de ezáltal is elősegítve a nyomásgyakorlást).
- **Résztvevő a döntéselőkészítésben:** javaslatok, véleményezések, tanácskozási jog, részvétel a döntéshozatalban.
- **A nyilvánosság biztosítója:** A kultúrát és közművelődést érintő dokumentumok nyilvánosságának biztosítása olyan átláthatóságot eredményezhet, ami alapja a közös érdekképviseletnek, ezzel kontroll szerephez juthat a döntések felett.

Egyik jellegzetes, nagyon érdekes dilemmánk volt, hogy a Közművelődési Tanács jellege szerint inkább érdekképviselet vagy szakértői munka? Mivégre alakult, mi a célja:

Képviselje a csatlakozott tagok különböző érdekeit, az ezekből kialakuló közös irányokat, és/vagy más a Közművelődési Tanácshoz nem csatlakozó civilek és általános civil ügyeket (érdekképviselet), vagy legyen egy független szakértői tanács, amely javaslatokat tesz a Kulturális Bizottság és más döntéshozó testületek felé a közművelődést érintő kérdésekben (szakértői munka). A válaszok szerteágazóak voltak, közös álláspont nem alakult ki.

Mivel foglalkozzon ösztől a Közművelődési Tanács? Milyen ügyeket képviseljen?

Kommunikáció, külső kapcsolatok:

- Kampányolni a többi civil szervezet felé,
- Honlap létrehozása,
- A tagság bővítése,
- Kiadványok szétküldése,
- Rendszeres fórumok,
- Kommunikáció a társadalom felé és a tagok egymás között,
- Kapcsolat kiépítése az egyetemmel (elvárás is),
- Objektivitás az önkormányzat felé (elvárás),
- Megfelelő működtetés–együttműködés az önkormányzattal,
- Felderített információkat be kell csatornázni a Tanácsba.

Soron következő ügyek, feladatok, célkitűzések:

- Annak a szabályozási problémának a többlépcsős megoldása, hogy alapítványok nem vehetnek részt a Közművelődési Tanácsban, ennek megváltoztatására lenne szükség, addig pedig informálisan, de reprezentálható módon, ezeknek is biztosítani kéne a csatlakozás lehetőségét.
- Önkormányzati döntéshozó csoportok, felelősök, bizottságok, döntéselőkészítők. Később ezeket a pontokat be kell csatornázni a Tanácsba.
- A kultúrát és közművelődést érintő dokumentumok nyilvánosságának biztosítása olyan átláthatóságot eredményezhet, ami alapja a közös érdekvédelemnek, ezzel kontroll szerephez juthat a döntések felett.
- Források bővülésének elérése a kulturális területen.

Fejlesztési területek:

- Igény van a szakmai fejlődésre, képzésekre az újonnan belépett tagoknak illetve továbbképzés a már tag egyesületeknek.
- (Az átláthatóság biztosításához) szükséges az információk megfelelő feldolgozása, irányítása, amihez szüksége van a szereplőknek egy tanulási folyamatra. Nincsenek meg ehhez a feladathoz a megfelelő feltételek (kapacitás, pénz, idő stb).
- Az önkormányzat, és más állami intézmények működésének megismerése, tisztázni az EKF és az önkormányzat döntéshozatali rendjét, kompetenciaterületeit (az összemosás részben információhiány miatt van).

Intézmények és civilek. partnerek vagy riválisok?

A város természetesen ragaszkodik saját intézményeihez, de az önkormányzat intézményei sem kapnak az önkormányzattól programokra támogatást, nekik is pályázni kell - ám egyes civil hangok automatizmust vélnék ebben a támogatási rendszerben felfedezni. „Fenn kell tartani az önkormányzati intézményeket, hiszen ezek, mint ‚szociális tér’ működnek, különböző társadalmi csoportokat tudnak általuk összekapcsolni” – az intézmények az érintkezési felület fenntartását vállalják. A civilek is elismerik, hogy erre szükség van, azzal a kiegészítéssel, hogy kellene független kulturális közösségek, akik szintén használhatják ugyanezeket a tereket.

A Zsolnay gyárban működő LABOR Kísérleti Kultúrtér erre egy jól működő példa (számtalan külső programot, alkotócsoportot fogadtak be alkalmasszerűen), melyet a város tulajdonában lévő más ingatlanokra, közterületekre is ki lehetne terjeszteni. A város adja az intézményeket, a hátteret, a civilek pedig adják a programot. A civilek is létre tudnak hozni gazdaságilag független intézményeket, egyesületi fenntartással, jó példa a Labor Szociális Szövetkezet.

A civil összefogás, érdekegyeztetés egyik jelentős akadályá, hogy nem ismerik egymás munkáját a társadalmi szervezetek, nincsenek egy szinten aktivitás szempontjából.

Pécs Városi Közművelődési Tanács Szervezetei és Működési Szabályzata

1. Pécs Megyei Jogú Városban a 2008. május 27-én hét pécsi székhelyű, kulturális célú civilszervezet által alapított Közművelődési Tanács a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 82. §-ában foglaltak szerint a helyi lakossági közművelődési igények megjelenítésére, a helyi kulturális érdekérvényesítésre, a helyi közművelődési tevékenységek összehangolására létrehozott fórum.

2. A Közművelődési Tanács alapító tagjai:

- Magyar Népművelők Egyesülete Baranya Megyei Szervezete
(Képviseli: Orcsik Ferenc)
- Istenkúti Közösségért Egyesület
(Képviseli: Peták Péter)
- Pécs Baranyai Origo-Ház Egyesület
(Képviseli: Kis Varga István)
- Nevelők Háza Egyesület
(Képviseli: Vincze Csilla)
- Mediátor Egyesület
(Képviseli: Szuhay Márton)
- Sosam-Art Kulturális Egyesület
(Képviseli: Szolga Hajnal)
- Mecsekszabolcsi Környezet és Érdekvédő Egyesület
(Képviseli: Czirkos Kelemen)

3. A Tanács szervezetei keretei

- a.) A Tanács tanácskozási, véleményformáló, lakossági kulturális érdekképviseleti fórum, a delegált tagok összességének testülete.
- b.) A Tanácshoz a vonatkozó jogszabály figyelembe vételével bármely pécsi székhelyű civilszervezet, amelynek alapszabályában kulturális feladatvállalás szerepel, továbbá a helyi közművelődést támogató vállalkozások csatlakozhatnak.
- c.) A Tanács vezetőségét az alapító tagok képezik.
- d.) A Tanács képviselőtét az alapító tagok közül megválasztott elnök látja el. Az elnök egyúttal az ügyvivői és adminisztratív feladatokat is ellátja.
- e.) A Tanács elnökének megválasztására az alapító tagok jogosultak. Az alapító tagok az elnöki tisztséget rotációs rendszerben, félévenként új

elnök választásával töltik be. Az következő elnököt a soros elnök megbízatásának lejártát megelőző ülésen meg kell választani.

A Pécs Városi Közművelődési Tanács első elnöke az alapító tagok egybehangzó szavazata alapján: Orcsik Ferenc

- f.) Az elnök jogosult a Tanács ülései között a képviselőre, illetve témakörök szerint a Tanács esetenként szakértő képviselőt (szószólót) jelöli ki.
- g.) A Tanács tagjainak bármely a Tanács vélemény-nyilvánítási körébe tartozó kérdésben vélemény-nyilvánítási, illetve vétő joga van. A tagok együttes véleményét az elnök, illetve a szószóló az esetleges különvélemény ismertetésével együtt képviseli.

4. A Tanács működési keretei

- a.) A közös álláspont kialakításában a Tanács valamennyi tagja egyenlő joggal rendelkezik.
- b.) A Tanács véleményegyeztetési fóruma internetes kapcsolattartáson alapul. A vélemény-nyilvánítás alapját képező írott előterjesztéseket, szakmai anyagokat a partnerkapcsolat alapján Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala internetes címlista alapján küldi meg a tagoknak, amelyek véleményüket szintén internet útján juttatják el az elnöknek. A vélemény-nyilvánítás a tagok részéről nem kötelező. Az elnök a hozzá írásban beérkezett vélemények alapján képviseli a Tanácsot, illetve kérhet fel képviselőre a Tanács tagjai közül szakértőt. Ha az írásban beküldött vélemények tartalmukban eltérőek, az elnök egyeztetést kezdeményez. Az egyeztetés eredménytelensége esetén az elnök összehívja a Tanács tagjait. A Tanácsnak akkor van közös álláspontja, ha az elnök meggyőződött róla, hogy egyik tagnak sincs ellenvetése.
- c.) A Tanács szükség szerint, de legalább negyedévenként ülésezik. A Tanács üléseit az elnök hívhatja össze, illetve össze kell hívni a Tanácsot, amennyiben a tagszervezetek 1/3-a azt írásban kéri.
- d.) A Tanács ülései akkor szavazatképesek, ha a tagszervezetek delegáltjainak 50%-a jelen van.
- e.) A tagszervezetek a képviselővel más személyt is megbízhatnak, azonban ezt írásban kell közölniük a Tanács elnökével.
- f.) A Tanács ülései nyilvánosak, ezért annak időpontját az ülést megelőzően egy héttel a Tanács internetes honlapján, illetve annak elkészültéig a partner Önkormányzat hirdetőtábláján közzé kell tenni. Az átláthatóság érdekében a Tanács működéséről az elnöki rendszer rotációjának megfelelő ciklusok végén összefoglaló értékelés készül, amelyet a tagszervezetek és a városban működő más kulturális célú civilszervezetek részére a Tanács megküld.

- g.) A Tanács Szervezeti és Működési Szabályzata a tagok 2/3-ának jelenlétében egyszerű szótöbbséggel módosítható.

5. A Tanács működése, hatásköre

- a.) A Tanács véleményt nyilvánít, illetve javaslatot tesz a település közművelődését érintő minden kérdésben (pl.: az önkormányzat közművelődési feladatellátó tevékenységének hatékonysága, közművelődési tárgyú előterjesztések véleményezése, városi kulturális stratégia, koncepció, illetve közművelődési program elfogadása, közművelődési költségvetési keretek, a rendelkezésre álló eszközök, feltételek hasznosítása, a közművelődési szervezetek együttműködési lehetőségei stb.)
- b.) A Tanács a közösségi művelődés érdekeinek képviselőjeként érdekérvényesítő szerepéből adódóan elfogadott, érvekkel alátámasztott véleményéről a helyi döntéshozókat tájékoztatja.
- c.) A helyi közművelődési tevékenységek önkéntes összehangolásával törekszik a közművelődési szervezetek, intézmények, és az állampolgárok közösségi művelődésének elősegítésére, hatékonyabbá tételére, elősegíti az együttműködést a helyi kultúra különböző szereplői között.
- d.) A Tanács az érdekérvényesítés keretében szakmai fórumokat, találkozókat szervez.
- e.) Véleményt nyilvánít az önkormányzatok közművelődési célokra fordított pénzügyi keretének felhasználásáról, a közművelődési tevékenység feltételeit biztosító épületek és technikai felszerelések célszerű és hatékony kihasználásáról.
- f.) A Tanács tagjai vállalják és önmagukra nézve kötelező érvényűnek tekintik, hogy a közművelődés lakossági érdekképviselésében sem politikai, sem csoportos, személyes érdekeket nem képviselnek.

6. A Tanács működési feltételei

- a.) A törvény alapján a tanács működési feltételeit az abban részt vevő szervezetek saját forrásból biztosítják. A ügyvitel költségeit a soros elnök által képviselt szervezet biztosítja.
- b.) A Tanács működése során rendelkezhet közös alap létrehozásáról is, melynek kezelője mindenkor a soros elnök.

7. A Tanács megszűnése, illetve újjászervezése

- a.) A Tanács 3 évre, 2008. május 27. és 2011. május 27. közötti időtartamra alakult, a törvényben meghatározott hároméves időtartam után feloszlik.
- b.) A Tanács működésképtelenné válik, ha tagjainak száma kettő szervezetenél kevesebbre csökken.

Kelt: Pécssett, 2008. május 27-én

Az alapító szervezetek képviselőinek aláírásai:

Orcsik Ferenc
Magyar Népművelők Egyesülete
Baranya Megyei Szervezete
képviselésében

Peták Péter
Istenkúti Közösségért Egyesület
képviselésében

Kis Varga István
Pécs-Baranyai Origo-Ház Egyesület
képviselésében

Vincze Csilla
Nevelők Háza Egyesület
képviselésében

Szuhay Márton
Mediátor Egyesület
képviselésében

Szolga Hajnal
Sosam-Art Kulturális Egyesület
képviselésében

Czirkos Kelemen
Mecsekszabolcsi Környezet és Érdekvédő Egyesület
képviselésében

A közművelődés helyi lakossági képvisellete

1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

82. § A közművelődés helyi, lakossági képvisellete érdekében településenként, fővárosi kerületenként legfeljebb hároméves időtartamra egy-egy Közművelődési Tanács (a továbbiakban: Tanács) alakítható. A Tanács elsődlegesen a lakossági igények megjelenítésének, a kulturális érdekérvényesítésnek és a közművelődési tevékenységek önkéntes összehangolásának rendszeres és folyamatos helyi fóruma.

83. § (1) A Tanácsot azok a közművelődési célú társadalmi szervezetek hozhatják létre, melyeknek bejegyzett székhelye az adott település, s amelyeknek legfelsőbb szerve írásos határozatban jelzi ez irányú szándékát.

(2) A Tanács megalakítását célzó határozatokat a település jegyzőjéhez kell benyújtani, aki azokat a helyben szokásos módon kihirdeti. A kihirdetéstől számított 30 napon belül az (1) bekezdésben foglaltak szerint további szervezetek nyújthatják be a jegyzőhöz csatlakozási szándékot tartalmazó határozataikat.

(3) A 30 napos határidő lejártá után a jegyző írásban szólítja fel a (2) bekezdés szerinti határozatot benyújtó szervezeteket a Tanács megalakítására.

(4) A felszólítást követő 90 napon belül a határozatokat beküldő szervezetek mint alapító tagok kimondják a Tanács megalakulását, meghatározzák a Tanács szervezeti és működési rendjét, megválasztják képviselőiket. Az erre vonatkozó, az alapító tagok képviselőinek eredeti aláírásával ellátott határozatot benyújtják a jegyzőnek.

(5) A jegyző a Tanács működési idejének lejártát 30 nappal korábban, a helyben szokásos módon közzéteszi.

(6) A Tanács tagja lehet minden jogi személyiséggel rendelkező, helyben működő közművelődési társadalmi szervezet, valamint a helyi közművelődést támogató gazdasági vállalkozás képviselője.

(7) Az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelő szervezetek csatlakozása a Tanácshoz nem utasítható el. Az alapító és csatlakozó tagok jogai egyenlők.

(8) A Tanács

a) véleményt nyilváníthat, illetőleg javaslatot tehet a település közművelődési tevékenységével kapcsolatos valamennyi kérdésben,

b) az önkormányzat által közművelődési célra biztosított pénzügyi támogatás felhasználását és a vagyoni eszközök célszerű használatát a vonatkozó döntések, illetve az éves önkormányzati költségvetési tervezet és a zárszámadás alapján figyelemmel kíséri, véleményezi,

c) elősegíti a különböző közművelődési szervezetek együttműködését.

(9) A Tanács ülései nyilvánosak és a működése során keletkezett dokumentumokba bárki betekinhet és azokról - másolási díj ellenében - másolatot kaphat.

(10) A Tanács működési feltételeit tagjai biztosítják.

(11) A jegyző a Tanács tagjaira, szervezeti és működési rendjére, illetve megszűnésére vonatkozó dokumentumokat

a) a változás bejelentését követő 15 napon belül a helyben szokásos módon közzéteszi,

b) hivatali időn belül a település lakossága számára betekintésre, rendelkezésre bocsátja.

Kapcsolat: kozmuvtan.pecs@gmail.com

www.kmtpecs.wordpress.com

A konferencia megrendezését és a kiadvány megjelenését
a Nemzeti Civil Alapprogram
Civil Önszerveződés, Szakmai és Területi Együttműködés Kollégiuma
támogatta

